

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3  
The 3<sup>rd</sup> STOU Graduate Research Conference

การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลของจังหวัดอุดรดิตถ์  
Operations of the Center for Service and Agricultural Technology Transfer in  
Uttaradit Province

สมพร แสนมณี (Somporn Sanmanee)\* บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)\*\*

จินดา ขลิบทอง (Jinda Kliptong)\*\*\*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หาดกรวด และตำบลท่ามะเฟือง จังหวัดอุดรดิตถ์ (2) สภาพเศรษฐกิจและสังคมของผู้ใช้บริการ (3) ความพึงพอใจของ เกษตรกรด้านองค์ประกอบศูนย์บริการฯ (4) ความพึงพอใจของเกษตรกรในการใช้บริการ (5) ความคาดหวังของเกษตรกร ผู้ใช้บริการ (6) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้บริการ (7) แนวทางการพัฒนาศูนย์บริการ ฯ

ประชากรที่ศึกษา (1) คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หาดกรวด และตำบลท่ามะเฟือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 47 ราย กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์ฯ แบบเจาะจง จำนวนศูนย์ละ 10 ราย (2) ประชากรของตำบลหาดกรวด และตำบลท่ามะเฟือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำนวน 2,317 ราย การ คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง 596 ราย เก็บข้อมูลโดยการจั ดเวทีสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป อธิบายข้อมูลโดย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการฯ ทั้งสองแห่งมีสถานที่ตั้งเป็นเอกเทศ สะดวกต่อการมารับบริการ มีความสะอาด เป็นสัดส่วน มีเจ้าหน้าที่ประจำพร้อมให้บริการ มีข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มี การประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ทุกๆ เดือน เพื่อนำมติที่ประชุมไปใช้ในการปฏิบัติงาน จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรโดย จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และค้นหาปัญหาของเกษตรกร จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรทั้งแผนถ่ายทอดเทคโนโลยี แผนลงทุน และแผนฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และขอสนับสนุนงบประมาณจากภายนอก วิทยาการประจำจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีมีความเชี่ยวชาญ เนื่องจากเป็นอาชีพประจำของวิทยากร มีการติดตามประเมินผลการถ่ายทอดเทคโนโลยี มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน และข้อมูลข่าวสารของทางราชการผ่านหอกระจายเสียง มีการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้มีการจดทะเบียน ให้บริการเกษตรกร ด้านข้อมูลทางวิชาการ การผลิตสารชีวภัณฑ์ ให้คำปรึกษาปัญหาทางการเกษตร การตรวจวิเคราะห์ดิน น้ำ และเอกสารชีว ภัณฑ์ให้กับเกษตรกรโดยไม่คิดค่าบริการ เกษตรกรใช้บริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเกิน ครึ่งเป็นชาย มีช่วงอายุ 41 - 50 ปี ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพหลัก คืออาชีพเกษตรกรรวม มีจำนวนสมาชิกที่ ทำการเกษตร 2 ราย รายได้ทางการเกษตรของเกษตรกรไม่เกิน 80,000 บาท พื้นที่ทำการเกษตรไม่เกิน 10 ไร่ เป็นที่ของตนเอง และเป็นโฉนด ระยะทางจากบ้านถึงศูนย์บริการฯ อยู่ในช่วง 1.1 - 3 กิโลเมตร ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ ใช้บริการ จำนวน 2 ครั้ง ความพึงพอใจในด้านองค์ประกอบของศูนย์บริการฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจของการใช้ บริการศูนย์บริการฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความคาดหวังของเกษตรกรที่มารับบริการจากศูนย์บริการฯ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ปัญหาด้านการใช้บริการศูนย์บริการฯ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ข้อเสนอแนะคือ สบกด.ควรออกหน่วยประชาสัมพันธ์ มี เอกสารทางวิชาการแจก ให้การสนับสนุนโครงการต่างๆอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล แนวทางการ พัฒนาศูนย์บริการฯ คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการฯ ควรมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน จุดถ่ายทอดเทคโนโลยีควรมีมาก ขึ้น การประชาสัมพันธ์ควรกระจายให้ทั่วถึง

**คำสำคัญ:** การดำเนินงาน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล อุดรดิตถ์

\* หลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช nokjaree@hotmail.com

\*\* รองศาสตราจารย์ ประจำแผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

\*\*\* รองศาสตราจารย์ ประจำแผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3  
The 3<sup>rd</sup> STOU Graduate Research Conference

---

**Abstract**

The objectives of this research were to study (1) operations of the Center for Service and Agricultural Technology Transfer in Had Kruad Sub-District and Tha Mafuang Sub-District in Uttaradit Province (2) socio-economic circumstance of farmers who used services (3) satisfaction of farmers toward the Center's composition (4) satisfaction of farmers toward the Center's rendering services (5) expectation of farmers who used services (6) problems and suggestions for the Center's services (7) development directions for the Center.

Research population: (1) A number of 47 Board Members of the Center for Service and Agricultural Technology Transfer in Had Kruad Sub-District and Tha Mafuang Sub-District, Uttaradit Province and a number of 10 Board Members from each Center were selected as samples through purposive sampling. (2) Population in of Had Kruad Sub-District and Tha Mafuang Sub-District, Uttaradit Province numbering 2,317 registered farmers. The Taro Yamane formula was used to calculate sample size with 95% of confidence level and 596 samples were found. Data was compiled by focus group discussion and interview. Qualitative and quantitative data analysis was conducted by computer programs. Data explanation included frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum value and maximum value.

Research findings were as follows. Operations of the Board from two centers, the centers location was found ideally convenient for rendering services, clean, suitable partition, stationing staff ready for rendering services with precise and updated information. Monthly meeting was held and meeting resolutions were taken for further action, implementing agricultural development plan by organizing panels for knowledge sharing and surveying farmers' problems. The agricultural development plan composed of technology transfer plan, investment plan, restoration of environment plan, seeking budget from outside and seeking permanent professional resource person with expertise to attach the Center. There were monitor and evaluation of technology transfer, public relations of operations achievement and official information via public relations tower, registration support for community enterprise, providing farmers with academic information, producing bio substance, providing agricultural advice, soil and water analysis as well as offering bio substance to farmers free of charge. Over half of farmers or services users of the Center for Service and Agricultural Technology Transfer were male aging between 41-50 years. They completed lower primary education level. Their main occupation was farming. The number of agricultural farmer was 2 persons. Their income was not over 80,000 baht. Their agricultural occupied area was not over 10 rai owned by them with title deeds. The distance between their homes and the Center was 1.1-3 km. The frequency of visit to the Center was 2 times. Overall satisfaction towards the Center's composition was at medium level. Overall satisfaction towards using the Center's services was at high level. Overall expectation of farmers who used services at the Center was at high level. Their overall problem when using the Center's services was at low level. Suggestions were mobile public relations team with academic documents for distribution, continued support various projects to boost efficiency and effectiveness. In terms of development directions for the Center, the Board should clarify division of work, technology transfer sites should be set up more and public relations should be launched throughout the whole area.

**Keywords:** Operations, Sub-District Center for Service and Agricultural Technology Transfer, Uttaradit Province